

a Debreceni Törvényszék mint elsőfokon eljáró bíróság útján [Abtv. 53. § (2) bekezdés]

Alkotmánybíróság

1015 Budapest
Donáti u. 35-45.

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott dr. T. Tóth Balázs ügyvéd

a mellékletként alatt csatolt meghatalmazás alapján

indítványozó („Indítványozó”) képviselőként eljárva az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény („Abtv.”) 27. §-a alapján a Debreceni Törvényszék által 101.K.701.688/2022/9. szám alatt hozott jogerős ítélettel szemben az alábbi

alkotmányjogi panaszt

terjesztem elő a t. Alkotmánybíróság által IV/280-1/2023. szám alatt közölt hiánypótlási felhívásnak eleget téve. A hiánypótlást egységes szerkezetben teljesítem azzal, hogy a hiánypótlásban szereplő kiegészítések aláhúzással jelennek meg a szövegben,

Kérem, hogy a tisztelt Alkotmánybíróság a Debreceni Törvényszék 101.K.701.688/2022/9. szám alatt hozott ítéletét az Abtv. 43. § (1) bekezdése alapján semmisítse meg, mivel az sérti az Indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljáráshoz, valamint a XIII. cikk (1) és (2) bekezdésében biztosított tulajdonhoz való jogát azáltal, hogy *contra legem* jogértelmezése egy közjogi várománnyként neki járó ellátás megállapítására vonatkozó kérelmét utasítja el.

Indítványomat az alábbiakra alapozom:

I. Tényállás

[1] 2011. december 31-éig a szolgálati nyugdíjra vonatkozó, a szempontjából releváns szabályok a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló – már nem hatályos – 1996. évi XLIII. törvény (Hszt.) értelmében a következőképpen szóltak:

A szolgálati nyugdíj

182. § (1) A hivatásos állomány tagja szolgálati nyugdíjra jogosult 25 év tényleges szolgálati viszonyban eltöltött szolgálati idő után.

(2) A hivatásos állomány tagja szolgálati nyugdíjra jogosult 25 év tényleges szolgálati viszonyban eltöltött szolgálati idő előtt is, ha a hivatásos szolgálat 52. §-ban meghatározott felső korhatárának

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG		
Ügyszám: 101280-2/2023		
Érkezett: 2023 ÁPR 24.		
Érkezés módja		
☐ POSTÁN	☒ @	☐ EGYÉB:
Példány: 1	Melléklet:	Kezelőiroda: 7

elérésekor tényleges szolgálati viszonyban legalább 10 évet eltöltött, és rendelkezik a társadalombiztosítási szabályok szerint számított 25 év szolgálati idővel.

(3) A szolgálati nyugdíjat teljes összegében kell folyósítani, ha a szolgálati viszony a felső korhatár elérésekor szűnt meg.

(4) A felső korhatár elérése előtt is teljes összegben kell folyósítani a szolgálati nyugdíjat, ha a hivatásos állomány tagja

a) 25 év tényleges szolgálati viszonyban töltött idővel rendelkezik és szolgálati viszonya a törvény 56. §-a (1) bekezdésének a)-d) pontja, 56. §-a (2) bekezdésének c) pontja, az 59. §-a (1) bekezdésének c) vagy e) pontja, illetőleg egészségi, pszichikai, fizikai alkalmatlanság miatt szűnt meg;

b) 25 év tényleges szolgálati viszonyban eltöltött idővel rendelkezik, és szolgálati viszonya megszűnésekor az 50. életévét már betöltötte, vagy a rehabilitációs járadékról szóló 2007. évi LXXXIV. törvény (a továbbiakban: Rjtv.) 1. §-ának a) pontja szerinti egészségkárosodása (a továbbiakban: egészségkárosodás) a 40%-ot elérte, de még nem rokkant.

(5) Ha a hivatásos állomány 25 év szolgálati viszonyban eltöltött idővel rendelkező tagjának a szolgálati viszonyát egészségi, pszichikai, fizikai alkalmatlanság miatt azért szüntették meg, mert az 56. § (5) bekezdés b) pontja alapján részére felajánlott hivatásos szolgálati beosztást vagy nem hivatásos munkakört alapos ok nélkül nem fogadta el, részére - a (4) bekezdés a) pontjában foglaltaktól eltérően - a szolgálati nyugdíj 90%-át kell folyósítani a felső korhatár betöltéséig, illetve az egészségkárosodás 40%-os mértékének eléréséig. Ettől kezdve a szolgálati nyugdíjat teljes összegben kell folyósítani. E rendelkezés alkalmazásában alapos oknak kell tekinteni a felajánlott beosztás, munkakör ellátásával kapcsolatos olyan körülményt, amely a hivatásos állományú tag életvitelében (különös tekintettel egészségi állapotára, munkába járására, közeli hozzátartozójának ellátására) aránytalan nehézséget okoz.

(9) A hivatásos állomány azon tagjának, aki a szolgálati nyugdíjra jogosultsághoz szükséges, az (1) bekezdésében meghatározott 25 év tényleges szolgálati időt megszerzi, a szolgálati nyugdíja összegét - annak folyósítása nélkül 6 hónapon belül - hivatalból meg kell állapítani.

(10) A szolgálati nyugdíj összegének megállapítása alapján a hivatásos állományú nem minősül nyugdíjasnak.

(11) A hivatásos állomány tagja a tényleges nyugállományba helyezésekor választhat a (9) bekezdés és a 182/A. § szerint rögzített, valamint a tényleges nyugállományba helyezésekor megállapított nyugdíjak között azzal, hogy ha a rögzítést követően szolgálati időt szerez, akkor a rögzített nyugdíjat az évenkénti emelésekkel növelve kell figyelembe venni.

182/A. § (1) Annak a hivatásos állományúnak, akinek a szolgálati nyugdíjjogosultság szempontjából figyelembe vehető szolgálati ideje 2007. december 31-én eléri, vagy meghaladja a 20 évet, a 2007. december 31-én hatályos nyugdíj-megállapítási szabályok szerint meg kell állapítani, illetve újból meg kell állapítani (rögzíteni) a szolgálati nyugdíj összegét, annak folyósítása nélkül. Az így rögzített nyugdíjat megilleti a 2008. évi emelés összege is.

(2) Az (1) bekezdés szerinti szolgálati nyugdíj rögzítésekor (megállapításakor) a 183. § szerint számított illetmény és illetmény jellegű juttatások havi átlagának

a) 20 év betöltött szolgálati idő esetén 60%-ával,

b) 21 év betöltött szolgálati idő esetén 61%-ával,

c) 22 év betöltött szolgálati idő esetén 62%-ával,

d) 23 év betöltött szolgálati idő esetén 63%-ával,
e) 24 év betöltött szolgálati idő esetén 64%-ával,
f) 25 év vagy ennél több betöltött szolgálati idő esetén a tényleges szolgálathoz tartozó, a 184. § szerint számított százalékkal
kell számolni.

(3) Az (1) bekezdésben meghatározott hivatásos állományú - a nyugdíjba vonuláskor hatályos törvényi rendelkezésektől függetlenül - teljes összegű szolgálati nyugdíjra jogosult, ha

a) 25 év tényleges szolgálati viszonyban töltött idővel rendelkezik, és

aa) szolgálati viszonya a törvény 56. § (1) bekezdésének a)-d) pontja, 56. § (2) bekezdésének c) pontja, illetőleg egészségi, pszichikai, fizikai alkalmatlanság miatt szűnt meg, vagy

ab) szolgálati viszonya megszűnéskor az 50. életévét már betöltötte, vagy egészségkárosodása a 40%-ot elérte, de nem rokkant, vagy

ac) 57. életévét betöltötte; vagy

b) 57. életévét betöltötte, tényleges szolgálati viszonyban legalább 10 évet eltöltött, és rendelkezik a társadalombiztosítási szabályok szerint számított 25 év szolgálati idővel.

[2] Az Országgyűlés 2011. november 28-án elfogadta a korhatár előtti öregségi nyugdíjak megszüntetéséről, a korhatár előtti ellátásról és a szolgálati járandóságról szóló törvényt, amelyet 2011. évi CLXVII. törvényként 2011. december 9-én hirdettek ki a Magyar Köztársaság hivatalos lapjában. A releváns módosítás értelmében 2012. január 1-jétől néhány, a kérelem szempontjából nem lényeges kivételektől eltekintve a szabályozás megszüntette a szolgálati nyugdíjat, szolgálati járandósággá alakította át a már szolgálati nyugdíjban lévők ellátását (ha nem töltötték be a módosítás hatályba lépésének napján az 57. életévüket), a jövőre nézve pedig az általános nyugdíjazási szabályokat rendelte alkalmazni a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Tbj. tv.) előírásainak megfelelően.

[3] Indítványozó szolgálati jogviszonya 1987. március 02-én kezdődött, nyugdíját a Nyugdíjfolyósító Igazgatóság a Hszt. fent ismertetett szabályai alapján rögzítette, a határozat értelmében a 2012 januárjáig bezárólag őt illető havi járandóság összege havi 132.955 forint volt. A határozat szerint Indítványozó 2007. december 31-ig elismert szolgálati ideje 20 év volt. 2011. december 31-én, vagyis a korábbi szabályozás utolsó napján 24 év 305 nap szolgálati idővel rendelkezett. A [REDACTED] kirendeltség vezetőjének 315-63/116-2013. számú 2013. május 24-én kelt parancsa alapján 2014. január 24-ei hatállyal Indítványozó szolgálati jogviszonyát felmentéssel megszüntették, az összesen elismert szolgálati ideje 26 év 10 hónap és 23 nap volt. A felmentés oka egészségügyi alkalmatlanság volt. A felmentést megelőzően a Szatmár-Szabolcs-Bereg Megyei Rendőr-főkapitányság vezetőjének határozata értelmében Indítványozó olyan sérülést szenvedett, amely szolgálat ellátással összefüggésben keletkezett. Ezt követően munkába már nem tudott állni, 38%-os egészségkárosodást állapítottak meg esetében, amiből 8%-ot üzemi balesetnek ismertek el, és mivel nem tudtak felajánlani az egészségi állapotának megfelelő munkát,

megszüntették a jogviszonyát. Ezt követően a jogszabályoknak megfelelően tartalékállományba helyezték, amelynek határideje 2015. január 24-én járt le. Ezen egy év alatt Indítványozó még kapott havi 68.000 forintos ellátást, de a tartalékállomány maximális ideje alatt sem lett állapotának alkalmas munka, így véglegesen megszűnt az ellátása. Azóta semmilyen ellátásban nem részesül annak ellenére, hogy korábban az idézett törvény alapján jogosultságot – rögzített nyugdíjat – szerzett arra, hogy ha 25 év szolgálati idővel rendelkezik és a szolgálati jogviszonya megszüntetésére egészségügyi alkalmatlanság miatt kerül sor, akkor teljes összegű, már rögzített nyugdíjra lesz jogosult függetlenül attól, hogy a jogviszony megszüntetésekor milyen nyugdíjszabályok lesznek hatályban.

[4] Röviden összefoglalva Indítványozó közel 27 év szolgálati jogviszony után, törvény alapján rögzített nyugdíjjogosultsága ellenére 2015. január 25-étől nem kap semmilyen nyugdíjellátást annak ellenére, a szolgálati jogviszonya szolgálati okkal összefüggő sérülést követően megállapított egészségügyi alkalmatlanság miatt szűnt meg és mindezekre tekintettel a régi Hszt. idézett rendelkezései alapján a rögzített nyugdíjra hatósági döntés alapján, közokirattal bizonyítottan és senki által nem vitatottan jogosulttá vált. Indítványozó munkáját kifogástalanul látta el, korábban többször, legutoljára 2013-ban dicséretben és jutalomban részesült.

[5] A fenti tények miatt panaszos 2015-ben a strasbourgi Emberi Jogok Európai Bíróságához fordult azt állítva, hogy az Emberi Jogok Európai Egyezményében biztosított tulajdonjogát sértette meg a magyar állam, amikor a korábban törvényben alapján számára biztosított jogosultságot ellentételezés nélkül 100%-os mértékben megvonta. Az EJEB – kérelmező jelen ügyben eljáró jogi képviselőjének több tucat strasbourgi ügyre kiterjedő praxisában egyedülálló módon – a 2018-ban lefolyt kommunikációs szakot követően, a felek érveinek előadását követően egyezséget javasolt. A magyar kormány azt nem fogadta el, és végül 2021-ben az EJEB döntése az lett, hogy a hazai hatékony jogorvoslatokat nem merítette ki a panaszos azért, mert a már nem hatályos törvények alapján nem próbálta meg igényét a hazai hatóságok, illetve bíróság előtt érvényesíteni. A benyújtott panaszt, a kommunikációs szakban a magyar kormány és a jelen eljárás panaszosa által benyújtott jogi érveket, a friendly settlement javaslatot és az eljárásban született határozatot panaszos csatolja, amellyel panaszos azt kívánja demontsrálni, hogy a jelen panaszban előadott érvek az Emberi Jogok Európai Bíróságának hat évig tartó eljárásának kiváltására alkalmasak voltak, így úgy véli panaszos, hogy az ügyében olyan alkotmányjogi probléma merül fel, amely az Alkotmánybíróság vizsgálatának alapjául szolgálhat. Véli ezt panaszos jogi képviselője azért is, mert 61/2011. (VII. 13.) AB határozat szerint „Egyes alapjogok esetében az Alkotmány ugyanúgy fogalmazza meg az alapjog lényegi tartalmát, mint valamely nemzetközi szerződés (például a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya és az Emberi Jogok Európai Egyezménye). Ezekben az esetekben az Alkotmánybíróság által nyújtott alapjogvédelem szintje semmiképpen nem lehet alacsonyabb, mint a nemzetközi (jellemzően a strasbourgi Emberi Jogok Bírósága által kibontott) jogvédelem szintje. A pacta sunt servanda elvéből [...] következően tehát az Alkotmánybíróságnak akkor is követnie kell a strasbourgi joggyakorlatot, az abban meghatározott alapjogvédelmi szintet, ha saját

megelőző, »precedens-határozataiból« ez kényszerűen nem következne.” Az pedig panaszos jogi képviselője szerint az Alkotmánybíróság által biztosított jogvédelem szintjének lerontását jelentené, ha az EJEK által befogadhatónak ítélt tartalmú kérelemben előadott indokolással azonos mélységű alkotmányjogi panaszt úgy ítélné meg az Alkotmánybíróság, hogy az releváns alkotmányjogi problémát nem vet fel, illetve annak befogadáshoz szükséges mélységű indokolását nem tartalmazza.

[6] Ezen előzmények alapján és az EJEK végzésére is figyelemmel az Indítványozó 2022. február 22. napján kérelemmel fordult Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatalhoz, korhatár előtti ellátás megállapítása érdekében. A Hivatal a 19-02207/2022. ügyszámon hozott határozatában a kérelmet elutasította. A döntés lényege szerint a kérelmező – a hatályos szabályok – szerint kordedvezményes nyugdíjra nem jogosult. A határozattal szemben az Indítványozó keresettel fordult a Debreceni Törvényszékhez, azt állítva, hogy az sérti tulajdonhoz való jogot. A Debreceni Törvényszék a keresettel támadott kormányhivatali határozatot jogszerűnek találta és a benyújtott keresetet elutasította. A határozat jogszerűségével kapcsolatos álláspont lényege, hogy a – jelenlegi – törvényi szabályozás alapján tehát nincs hatályos jogszabály, amely a folyósítás nélkül megállapított szolgálati nyugdíj folyósítására az öregségi nyugdíjkorhatár betöltése előtt lehetőséget biztosítana. Az ítéletet hozó bíróság az alkalmazandó szabályozás alkotmánybírósági kontrollját sem tartotta szükségesnek, e körben a szolgálati nyugdíjjal kapcsolatosan meghozott két alkotmánybírósági határozatra (23/2013. (IX. 25.) AB határozat; 3061/2015. (IV. 10.) AB határozat) hivatkozott, részletesen idézve az alkotmánybírósági döntésben szereplő mérlegelést.

II. Eljárási kérdések, befogadhatóság

Alaptörvényben foglalt jog sérelme, érintettség, jogorvoslati lehetőség hiánya

[7] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés az indítványozó Alaptörvényben foglalt jogát sérti és jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette. Ugyanezen szakasz (2) bekezdés a) pontja alapján jogállástól függetlenül érintettnek minősül az a személy vagy szervezet, aki (amely) a bíróság eljárásában fél volt. Az Indítványozó természetes személy, aki ténylegesen is felperesként járt el a perben, a támadott ítélet az általa kezdeményezett igényérvényesítést utasítja el.

[8] A támadott ítélet nyomán a jelen indítvány érdemi indokolásában kifejtetteknek megfelelően sérült az Indítványozó Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében garantált

tisztességes bírósági eljáráshoz való joga, illetve a XIII. cikkében biztosított tulajdonhoz való joga, hiszen a döntés a jogszabályok *contra legem* értelmezésével, nem a helyes jogszabályi rendelkezések alkalmazásával elutasította a kérelmezőnek a törvény alapján hatósági határozatban meghozott, rögzített nyugellátásra vonatkozó igényét. Az ügyben az Indítványozó tehát az alapulfekvő bírósági eljárásban fél (felperes) volt, rá a döntés rendelkezést tartalmaz, jogaira és kötelezettségeire kihat.

[9] A törvényszék ítéletével szemben további rendes jogorvoslati lehetőség nem áll a rendelkezésére. Az Indítványozó nyilatkozik, hogy az ügyben felülvizsgálati kérelemmel nem élt.

Bírói döntést befolyásoló alaptörvény-ellenesség, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés

[10] Az Abtv. 29. § alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.

[11] Az Indítványozó ezzel kapcsolatban rámutat, hogy jelen ügy központi kérdése az, hogy alkotmányos-e az a helyzet, hogy közel 27 év szolgálati jogviszony után, törvény alapján rögzített nyugdíjjogosultsága ellenére 2015. január 25-étől nem kap semmilyen nyugdíjellátást annak ellenére, hogy a régi Hszt. rendelkezései szerint számára a rögzített nyugdíj garantált volt, illetve szolgálati jogviszonya szolgálati okkal összefüggő sérülést követően megállapított egészségügyi alkalmatlanság miatt szűnt meg. A Debreceni Törvényszék ítéletében hivatkozott két alkotmánybírósági határozatra tekintettel jelen ügy nem minősül ítélet dolognak, mivel azon két határozatban szolgálati nyugellátás intézményének megszüntetésével és szolgálati járandóságra való átalakításával kapcsolatos kérdéseket bírálta el az Alkotmánybíróság, míg jelen kérelem tárgya a rögzített nyugellátás jogértelmezéssel való teljes megvonása, vagyis korábbi törvények alapján járó ellátási jogosultságtól való teljes megfosztás, ami az Alaptörvény XIII. cikk (1) és (2) bekezdésében biztosított tulajdonhoz való jog sérelmét veti fel, az pedig, hogy a megelőző eljárásban a tulajdonhoz való jog sérelmét nem mérlegelték, a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét, ezen sérelmekkel kapcsolatos részletes jogi indokolást a jelen panasz III. pontja tartalmazza.

Határidő

[12] Az Abtv. 30. § (1) bekezdés alapján jelen alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés, azaz a támadott ítélet kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet benyújtani. A törvényszék döntését a 101.K.701.688/2022/11. végzés alapján megállapított kézbesítési fikcióra tekintettel 2022. november 29. napján kell kézbesítettnek tekinteni, azaz az alkotmányjogi panasz előterjesztésének törvényi határideje 2023. január 28. napja, tehát az Indítványozó jelen panasz benyújtásakor a törvényben foglalt határidőt megtartotta.

III. Az indítvány érdemi indokolása

[13] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése értelmében mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el. Ezzel összefüggésben meg kell jegyezni, hogy az Alaptörvény 28. cikke többek között előírja, hogy a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik.

[14] Az Alkotmánybíróság értelmezésében a „tisztességes eljárás (*fair trial*) olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek a figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes {6/1998. (III. 11.) AB határozat, ABH 1998, 91, 95; 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [24]}. [...] Az Alkotmánybíróság korábbi gyakorlata szerint egy eljárás tisztességességét mindig esetről esetre lehet csak megítélni, a konkrét ügy körülményeinek figyelembevételével. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság döntéseiben esetről esetre határozta meg a tisztességes eljárás által megkövetelt konkrét ismérveket. Nevesíteni lehet ugyanakkor számos olyan követelményt, amelyeknek egy eljárásnak meg kell felelnie ahhoz, hogy tisztességesnek minősüljön. Az Alkotmánybíróság gyakorlatában a tisztességes bírósági eljárás része a bírósághoz fordulás joga {3215/2014. (IX. 22.) AB határozat, Indokolás [11]–[13]}, a tárgyalás igazságosságának biztosítása {36/2014. (XII. 18.) AB határozat, Indokolás [66]}, a tárgyalás nyilvánossága és a bírósági döntés nyilvános kihirdetése {22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [49]}, a törvény által létrehozott bíróság {36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [32]–[34]} független és pártatlan eljárása {21/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [58]}, -illetve a perek ésszerű időn belül való befejezése {2/2017. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [51]–[52]} és az indokolt bírói döntéshez való jog {7/2013. III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]}. Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint a tisztességes eljárásnak része, hogy az eljárásban biztosítva legyen a fegyverek egyenlősége {15/2002. (III. 29.) AB határozat, ABH 116, 118; 22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [49]}”, 3295/2022. (VI. 24.) AB határozat, Indokolás [35]–[36].

[15] Elsőként meg kell említeni, hogy az „Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi - vélt, vagy valós - jogsérelem orvoslása eszközének, ellenkező esetben az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb eszközzel

már nem orvosolható {lásd például: 3145/2015. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [55]}.” 3504/2022. (XII. 20.) AB végzés, Indokolás [21].

[16] Ugyanakkor az alkotmánybíróági gyakorlat nem zárja ki azt a lehetőséget, hogy „a *contra legem* jogalkalmazás a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmére vezessen {ld. például: 20/2017. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [21]–[29]; 3295/2019. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [37]–[40]}. Erre vonatkozó megállapításának azonban csak kivételes esetben lehet helye, és a bírói jogértelmezés kirívó – alapjogi relevanciát elérő – hibája csak akkor merülhet fel, ha a következő (egymást erősítő) feltételek együttes fennállása megállapítható. Egyrészt a bíróság a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog mint eljárásjogi jellegű alapjog egy aspektusát, az indokolási kötelezettséget sértő módon nem indokolja meg, hogy az adott jogkérdésre irányadó, hatályos jogi normákat miért nem alkalmazta. Másrészt, ezzel párhuzamosan, ha a bíróság a jogkérdésre nyilvánvalóan vonatkozó jogi normákat nem veszi figyelembe. Harmadrészt, ha a bíróság döntését egy olyan bírósági joggyakorlatra alapítja, amelynek alapjául szolgáló jogi normákat a jogalkotó új jogi szabályozás elfogadásával és hatálybaléptetésével összefüggésben kifejezetten hatályon kívül helyezett {20/2017. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [29]}. Az Alkotmánybíróági gyakorlatában tehát a *contra legem* jogértelmezés és jogalkalmazás csak kivételesen alapozza meg az alaptörvényellenességet, mégpedig akkor, ha a *contra legem* jogalkalmazás egyben – a 20/2017. (VII. 18.) AB határozatban foglalt feltételek fennállása esetén – alaptörvény-ellenesnek (*contra constitutionem*) minősül {lásd: 3280/2017. (XI. 2.) AB határozat, Indokolás [38]}” (Indokolás [39]–[40])” 3504/2022. (XII. 20.) AB végzés, Indokolás [20].

[17] Az Alkotmánybíróóság akkor vizsgálja érdemben a *contra legem* jogértelmezéssel kapcsolatos panaszt, „ha az eljáró bíróság az előtte folyamatban volt, valamely Alaptörvényben biztosított jog szempontjából releváns ügynek az alaptörvényi érintettségére tekintet nélkül járt el, vagy az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog alkotmányos tartalmával {3173/2015. (IX. 23.) AB határozat, Indokolás [53]}.” 3475/2022. (XII. 6.) AB végzés, Indokolás [28].

[18] A fent idézett alkotmánybíróági gyakorlat alapján a jelen ügyben érintett – és a bíróság *contra legem* jogértelmezésével figyelmen kívül hagyott – alapjog az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tulajdonhoz való jog, illetve a (2) bekezdéssel garantált tulajdonelvonás tilalma.

[19] Az Alkotmánybíróóság értelmezésében ugyanis az „Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében szereplő tulajdonhoz való jog egyrészt megfelelően vonatkozik a nyugdíjra mint közjogi várományra, másrészt a szükségesség-arányosság sajátos kritériumrendszerében korlátozható. Az Alaptörvény előbbi bekezdés és az Alkotmány 13. § (1) bekezdése között a tulajdonnal együtt járó jogok tekintetében érdemi különbség nincsen, jóllehet az Alaptörvény a tulajdonnal együtt járó társadalmi felelősségről is rendelkezik. Utóbbi azonban nem

változtatja meg a nyugdíjak alkotmányos védelmének a szintjét. Az Alkotmánybíróság a tulajdonhoz való jogot érintő más döntéseiben is rámutatott már arra, hogy >[a] társadalombiztosítási jogviszonyokkal összefüggő szolgáltatások esetében továbbra is fennáll az alkotmányos tulajdonvédelem< [3048/2013. (II. 28.) AB határozat, Indokolás [39], 3226/2015. (XI. 23.) AB határozat, Indokolás [12], 3237/2015. (XII. 8.) AB határozat, Indokolás [19]].” 3238/2017. (X. 10.) AB határozat [57]-[58].

[20] Ezzel összefüggésben, az Indítványozó utal az EJEB gyakorlatára is. A Moskal v. Poland ügyben (application no. 10373/05) hozott ítéletében az EJEB korábbi döntéseire hivatkozva kifejezésre juttatta, hogy az 1. Kiegészítő Jegyzőkönyv 1. cikke nem keletkeztet jogot a tulajdonszerzéshez és a szerződő államok szabadon alakíthatják ki társadalombiztosítási rendszerüket. Abban az esetben azonban, ha a szerződő állam hatályos szabályozása jogot biztosít valamilyen szociális ellátásra – függetlenül attól, hogy az járulékalapú vagy sem – az, az 1. Kiegészítő Jegyzőkönyv 1. cikkének hatálya alá tartozik és tulajdoni igényt keletkeztet (38. §). Illetve amennyiben egy állam úgy dönt, hogy nyugdíjbiztosítási rendszert működtet, akkor ennek során már az Egyezmény 14. cikkében foglalt előírással összhangban kell eljárnia (Stec and Others v. United Kingdom, applications nos. 65731/01 and 65900/01 53. §). A nyugdíj - mint járulékfizetéssel megalapozott szociális ellátás - esetében az EJEB a Kjartan Ásmundsson v. Iceland ügyben (application no. 60669/99) rámutatott a nyugdíjalaphoz való pénzügyi hozzájárulás tulajdonjogot keletkeztető természetére és ennek alapján arra, hogy az alapból való kifizetés módja érintheti a tulajdonjogot (39. §). Valkov and Others v. Bulgaria ügyben (applications nos. 2033/04, 19125/04, 19475/04, 19490/04, 19495/04, 19497/04, 24729/04, 171/05 and 2041/05) hivatkozott Világbanki és OECD tanulmányok szerint a magyar nyugdíjrendszerben különösen erős a kapcsolat a társadalombiztosítási hozzájárulás és a nyugdíj mértéke között (66-68. §). A Kjartan Ásmundsson v. Iceland ügyben az EJEB hangsúlyozta, hogy az Egyezmény tulajdon védelmét biztosító cikkét nem lehet úgy értelmezni, hogy az egy meghatározott összegű ellátásra való jogosultságot alapozza meg (39. §). A konkrét ügyben az EJEB értékelése szerint azonban nem is arra szerzett jogot a kérelmező, hogy az alapból egy meghatározott hányadot kapjon, hanem arra, hogy nyugellátásban részesüljön meghatározott feltételek fennállása esetén (40. §) – ez az, amit az Egyezmény 1. Kiegészítő Jegyzőkönyvének 1. cikkét szem előtt tartva az EJEB védelemben részesített. E megállapítás azért fontos, mert a szolgálati nyugdíj esetén is alapvetően arról van szó, hogy a fegyveres szervek és a Magyar Honvédség hivatásos állományú tagjai nyugellátásra, annak minden jogi jellemzőjével és következményével együtt, és nem csupán egy meghatározott összeg folyósítására szereztek jogosultságot. Fontos felhívni a figyelmet az EJEB-nek arra a Moskal v. Poland ügyben tett megállapítására is, miszerint attól, hogy valamely tulajdonjogi védelmet élvező jogosultság bizonyos törvény által meghatározott körülmények fennállása esetén megvonható, az eset még az 1. Kiegészítő Jegyzőkönyv 1. cikkének hatálya alá tartozik (40. §).

[21] Az Alkotmánybíróság és az EJEB gyakorlata alapján kijelenthető, hogy a nyugdíjas számára a biztosításként szerzett jog vagyoni jog. Annak elvonására csak a vagyonelevonás rendes szabályai szerint lehetséges. Alapvetően tehát teljes kártalanítás mellett közcélból, másrészt közterhek viselése céljából, a különböző vagyoni jogok nem diszkriminatív terhelése mellett arányos mértékben, ha a cél másképp nem érhető el.

[22] Jelen ügy központi problémája, hogy az Indítványozó közel 27 év szolgálati jogviszony után, korábban hatályos törvény alapján rögzített nyugdíjjogosultsága ellenére 2015. január 25-étől nem kap semmilyen nyugdíjellátást annak ellenére, a szolgálati jogviszonya szolgálati okkal összefüggő sérülést követően megállapított egészségügyi alkalmatlanság miatt szűnt meg. Az Indítványozó álláspontja szerint a fent ismertetett tények alapján megállapítható, hogy a támadott határozat az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése mellett sérti a XIII. cikk (1) és (2) bekezdésében biztosított tulajdonhoz való jogát.

[23] A jogsérelmet okozó szabályozás által megvalósított tulajdonhoz való jogba való beavatkozás nem jogszerű [lawful].

Az előzőekre tekintettel arra, hogy az Indítványozó megszerzett nyugdíj-jogosultságának bírói jogértelmezéssel való megvonásával, elsőként a tulajdonlásba való beavatkozás jogszerűségét kell megvizsgálni. Az EJEB következetes gyakorlata szerint ugyanis „az *Első Kiegészítő Jegyzőkönyv 1. cikkében* támasztott első és legfontosabb feltétel az, hogy a zavartalan tulajdonlásba való bármilyen hatósági beavatkozásnak törvényesnek kell lennie: az (1) bekezdés második mondata a tulajdontól való megfosztást csak »törvényből meghatározott feltételek szerint« engedi, a (2) bekezdés pedig arra hatalmazza fel az államokat, hogy a javaknak a köz érdekében történő használatát »törvények« alkalmazásával szabályozhassák. Ezen túlmenően a jogállamiság [rule of law] olyan alapelve a demokratikus társadalmaknak, amely az Egyezmény valamennyi cikkében inherens módon benne foglaltatik [...], és azt a kötelezettséget rója az Államra, vagy bármely közhatalmi szervre, hogy bármely vele szemben hozott bírói döntést vagy utasítást tiszteletben tartson [...]. Ebből következően az a kérdés, hogy egy adott intézkedés méltányos egyensúlyt terem-e a közösség általános érdeke és az egyén alapjogainak védelme között [...] csak akkor releváns, ha megállapítást nyer, hogy az állami beavatkozás megfelelt a törvényesség követelményének és nem volt önkényes.” (Iatridis v. Greece, application no. 31107/96, 58. §)

[24] Azzal összefüggésben, hogy az állami beavatkozás törvényes volt-e, az EJEB töretlen gyakorlata szerint arra kell figyelemmel lenni, hogy a jogszerűség követelményének érvényesüléséhez nem elegendő, ha a kérdéses norma formailag megfelelő (azaz az arra hatáskörrel rendelkező jogalkotó hozza formálisan szabályszerű eljárás keretében), hanem az is szükséges, hogy az EJEB gyakorlatában a „törvénnyel” szemben támasztott minimális követelményeknek megfeleljen. A Beyeler v. Italy ügyben (application no. 33202/96, 109. §) az EJEB e tekintetben kimondta: „A törvényesség elve azt is megköveteli, hogy a belső jog alkalmazandó

rendelkezései kellőképpen megismerhetők [accessible], pontosak [precise] és előre láthatók [foreseeable] legyenek” (kiemelés az Indítványozótól).

[25] Az előreláthatóság az Egyezmény valamennyi cikkét inherens módon átható jogállamiság [rule of law] lényegi tartalmát jelentő jogbiztonság követelményéből fakad, és azt jelenti, hogy az állampolgárok bízhatnak [legitimate expectation] jogszerűen szerzett és gyakorolt jogaik tiszteletben tartásában. Ezzel összefüggésben abban, hogy az Egyezményben részes állam nem alkot olyan jogszabályokat, amelyek rendelkezéseit a hatályba lépésüket megelőzően létrejött jogviszonyokra is alkalmazni kell. A jogbiztonság elvével ellentétes visszaható hatályú szabályozás ugyanis olyan jogkövetkezményekkel jár a hatálya alá tartozó személyekre, melyek a jogosultság megszerzésének időtartama és a megszerzett jogosultság folyamatos gyakorlása során nem voltak előreláthatók.

[26] A törvényben rögzített szolgálati nyugdíj-jogosultság olyan szerzett jog, amelynek teljes megvonása nem felel meg előreláthatóság követelményének. A régi Hszt. által szabályozott szolgálati nyugdíj (olyan szociális szolgáltatás, amely kötelező biztosítási rendszer keretében, a szolgálati viszonyban eltöltött évek, évtizedek alatt fizetett járulék fejében illeti meg a jogosultakat. A kötelező járulékfizetésből személyes és előre meghatározott igény származik.. A rögzített és az Indítványozónak a régi Hszt. rendelkezései alapján garantált szolgálati nyugdíj az évtizedekig tartó állam részéről történő vagyonelevonás (kötelező járulékfizetés) és az ahhoz kapcsolódó állami garanciavállalás (az állam e vagyonelevonás kompenzációjaként a biztosított számára nyugdíj jogcímen ellátást nyújt a jogosultság megnyíltát követően) miatt szerzett jogként illeti meg a jogosultat.

[27] A magyar Alkotmánybíróság egy 1993-ban meghozott határozatában kimondta a nyugdíj összege nominális csökkentésének tilalmát: „a nyugdíj - az Alkotmány rendelkezéséből következően - szerzett, vagy "vásárolt" jog annyiban feltétlenül, hogy annak nominális mértékét az állam alkotmányosan nem csökkentheti”. (26/1993. (IV. 28.) AB határozat, megerősítette: 29/2017. (X. 31.) AB határozat, Indokolás [45]). A magyar Alkotmánybíróság erga omnes hatályú döntéseiben kimondott - az előzőekben hivatkozott és a korábban jelzett alatt található – elvek alapján a nyugdíj (így természetesen a szolgálati nyugdíj) tulajdoni védelme azt jelenti, hogy az e jogcímen járó ellátás nem megváltoztatható és összege nem csökkenhet.

[28] A Debreceni Törvényszék ítéletében hivatkozott alkotmánybírósági határozat is úgy szól, hogy „Az államot az a kötelezettség terheli, hogy a felszámolt ellátásformába tartozott személyeket ne hagyja ellátás nélkül. Arra viszont nincs – Alaptörvényen nyugvó – joguk az érintetteknek, hogy a megszűnt ellátási forma helyébe lépő ellátás az öregségi nyugdíj legyen” {23/2013. (IX. 25.) AB határozat [74]}. Ezzel szemben az Indítványozó jelenleg 2033-ig semmilyen ellátásra nem jogosult azon korábbi törvényi szabályozás alapján mindenki járó ellátás helyett. Sem más jogcímen, sem csökkentett mértékben. 2017. január 1. óta a Hszt. 50/A. címében szabályozott „Rendvédelmi egészségkárosodási keresetkiegészítés és rendvédelmi egészségkárosodási

járadék"-ra lenne jogosult a kérelmező, azonban ez a törvény már azt követően lépett hatályba, hogy az ő jogviszonya megszűnt. Az Indítványozó ügyében eljáró bíróság nem észlelte, hogy az ismertetett tényállás alapján az Indítványozó a régi Hszt. szabályai szerint rögzített nyugdíjra volt jogosult, a szabály pedig az Alaptörvény XIII. cikke alapján tulajdoni védelemmel biztosított közjogi várományt keletkeztetett. A bíróság a tényállást nem az Indítványozó felmentésekor irányadó norma (rég Hszt.), hanem, *contra legem*, a hatályos – a 2015. július 1-jével hatályba lépett – szabályozás (új Hszt.) alapján bírálta el. A jogértelmezés ilyen súlyú hibája az Indítványozó számára azt eredményezte, hogy a felmentésének időpontjában megszerzett, tulajdoni védelem alatt álló rögzített nyugdíját nem kapta meg és semmilyen kompenzációban nem részesült. Ezért tehát megállapítható, hogy a támadott bíróság olyan súlyú jogértelmezési hibában szenved, amely az Indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében garantált tisztességes bírósági eljáráshoz való joga mellett (és következtében) a XIII. cikkében biztosított tulajdonhoz való jogát is sérti.

Mindezek alapján kérem a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy a Debreceni Törvényszék által hozott 101.K.701.688/2022/9. számú jogerős ítéletet az Abtv. 43. § (1) bekezdése alapján semmisítse meg

Az Indítványozó az Abtv. 52. § (5) bekezdés alapján kéri az indítványban szereplő természetes személyazonosító adatainak zárt kezelését.

Budapest, 2023. április 21.

.....
dr. T. Tóth Balázs ügyvéd
az Indítványozó jogi képviselője